

**Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Süleymaniye Külliyesinin Korunması Hakkında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/484)**

*Not: Tasarı Başkanlıkça; tali olarak Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna, esas olarak da Dışişleri Komisyonuna havale edilmiştir.*

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

12/12/2007

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-11470/4868

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 26/11/2007 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Süleymaniye Külliyesinin Korunması Hakkında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

*Recep Tayyip Erdoğan*  
**Başbakan**

**GEREKÇE**

Ülkemiz Suriye'deki tarihi Türk eserlerin asıl özellikleri korunarak onarılmasına büyük önem atfetmektedir.

Bu çerçevede Suriye'nin Başkenti Şam'daki tarihi Türk eserleri arasında bulunan ve Süleymaniye Camisi, İmaret, Selimiye Medresesi, Arasta bölümlerinden oluşan Süleymaniye Külliyesi'nin asıl özellikleri korunarak restore edilmesi Ülkemizce üstlenilmiştir.

Uzun bir ortak geçmişe sahip olduğumuz Suriye ile Suriye'deki tarihi Türk eserlerinin onarımı alanındaki işbirliğinin geliştirilmesi bu ülke ile dostluk ilişkilerimizin güçlendirilmesine katkıda bulunacaktır. Süleymaniye Külliyesi'nin 19 Nisan 2007 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında "Süleymaniye Külliyesi"nin Korunması Hakkında İşbirliği Protokolü" uyarınca Ülkemiz tarafından asıl özellikleri korunarak restore edilmesinin bu amaca hizmet edeceği düşünülmektedir.

## Dışışleri Komisyonu Raprou

*Türkiye Büyük Millet Meclisi*

*Dışışleri Komisyonu*

*Esas No.: 1/484*

*18/02/2009*

*Karar No.: 122*

### TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 12/12/2007 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 24/12/2007 tarihinde tali komisyon olarak Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Süleymaniye Külliyesinin Korunması Hakkında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 5/2/2009 tarihli 22 nci toplantısında Dışışleri Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Tasarı ve gerekçesi incelendiđinde Protokol ile;

- Süleymaniye Külliyesinin Türk tarafınca hazırlanacak restorasyon projesi doğrultusunda restore edilmesi,

- Projenin finansmanının Türk tarafınca karşılanması ve yüklenici firmaların Türk tarafınca ihale yoluyla belirlenmesi,

- Projenin hızlı ve etkin yürütülmesi amacıyla iki taraf uzmanlarından oluşan "İş İdaresi Komisyonu" kurulması ve Komisyonun görevleri,

- Protokolün yürürlüğe giriş tarihi,

konularında düzenlemeler öngörülmüştür.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Şam'da bulunan Süleymaniye Külliyesinin Mimar Sinan tarafından 1550'li yıllarda, İstanbul'daki Süleymaniye Külliyesinin benzeri olarak yapıldığı,

- Külliye Türk ve Suriye tarafı ile UNESCO uzmanlarının katılımıyla yapılan incelemelerde Külliye'nin son 20 yılda ciddi yapısal tehditlere maruz kaldığının saptandığı,

- Külliye'nin güçlendirilmesi amacıyla 2007 yılında söz konusu Protokolün imzalandığı,

- Protokol ile Külliye'nin güçlendirilmesi projesini Ülkemizin üstlendiği ve Kültür ve Turizm Bakanlığı ile TİKA'nın işbirliği ile zemin etüt çalışmalarının tamamlanarak 2008 yılında restorasyon projesi ihalesinin yapıldığı,

ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci, 2 nci, 3 üncü maddeleri ile tümü aynen ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Hatay Milletvekili Fevzi Şanverdi ve Kütahya Milletvekili Hüseyin Tuğcu'nun Komisyon raporu üzerine özel sözcüler olarak atanması Komisyon tarafından kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkanvekili	Kâtip	Üye
<i>Mehmet Ceylan</i>	<i>Abdulkadir Emin Önen</i>	<i>Zeynep Dağı</i>
Karabük	Şanlıurfa	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>Tunca Toskay</i>	<i>Metin Yılmaz</i>	<i>Fevzi Şanverdi</i>
Antalya	Bolu	Hatay
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Canan Kalsın</i>	<i>Abdürrezzak Erten</i>	<i>Hüseyin Tuğcu</i>
İstanbul	İzmir	Kütahya
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Şahin</i>	<i>Mehmet Çerçi</i>	<i>Gönül Bekin Şahkulubey</i>
Malatya	Manisa	Mardin
	Üye	Üye
	<i>Mustafa Kuş</i>	<i>Necip Taylan</i>
	Şanlıurfa	Tekirdağ

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE SURİYE ARAP CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA SÜLEYMANİYE KÜLLİYESİNİN KORUNMASI HAKKINDA İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜNÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI**

**MADDE 1-** (1) 19 Nisan 2007 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında "Süleymaniye Külliyesi"nin Korunması Hakkında İşbirliği Protokolü"nin onaylanması uygun bulunmuştur.

**MADDE 2-** (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

**MADDE 3-** (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN  
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE SURİYE ARAP CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA SÜLEYMANİYE KÜLLİYESİNİN KORUNMASI HAKKINDA İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜNÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI**

**MADDE 1-** Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**MADDE 2-** Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**MADDE 3-** Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

*Recep Tayyip Erdoğan*

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

*C. Çiçek*

Devlet Bakanı V.

*M. S. Yazıcıoğlu*

Devlet Bakanı

*N. Çubukçu*

Adalet Bakanı

*M. A. Şahin*

Dışişleri Bakanı V.

*B. Atalay*

Bayındırlık ve İskân Bakanı

*F. N. Özak*

Tarım ve Köy İşleri Bakanı

*M. M. Eker*

En. ve Tab. Kay. Bakanı

*M. H. Güler*

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

*H. Yazıcı*

Devlet Bakanı

*M. Başesgioğlu*

Devlet Bakanı V.

*N. Ekren*

Millî Savunma Bakanı

*M. V. Gönül*

Maliye Bakanı

*K. Unakıtan*

Sağlık Bakanı

*R. Akdağ*

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

*F. Çelik*

Kültür ve Turizm Bakanı

*E. Günay*

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

*N. Ekren*

Devlet Bakanı V.

*B. Yıldırım*

Devlet Bakanı

*M. S. Yazıcıoğlu*

İçişleri Bakanı

*B. Atalay*

Millî Eğitim Bakanı

*H. Çelik*

Ulaştırma Bakanı

*B. Yıldırım*

Sanayi ve Ticaret Bakanı

*M. Z. Çağlayan*

Çevre ve Orman Bakanı

*V. Eroğlu*

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE  
SURIYE ARAP CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA  
"SÜLEYMANİYE KÜLLİYESİ" NİN KORUNMASI HAKKINDA  
İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti, münhasıran bu Protokol'un amaçları doğrultusunda, kültürel mirasın bir bölümünü oluşturan, "Süleymaniye Camii", "imaret", "Selimiye Medresesi" ve "Arasta" bölümlerinden oluşan Süleymaniye Külliyesi'nin korunmasına yönelik aşağıdaki genel ilkeler üzerinde mutabık kalmışlardır:

**A) TARAFLAR**

Evkaf Bakanlığı tarafından temsil edilen Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti  
Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından temsil edilen Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

**B) KONU**

Türk, Suriye'li ve UNESCO uzmanlarının katılımıyla 27 Nisan 2006 tarihinde Şam'da yapılan üç taraflı toplantı sonunda imzalanan Toplantı Tutanağı'na uygun olarak amaç, "Külliye"nin zemin karakteristikleri ve yapısal özellikleri hakkında gerekli araştırmanın yürütülmesinden sonra Türk tarafınca hazırlanacak restorasyon projesi doğrultusunda "Süleymaniye Külliyesi"ni özgün yapısına göre restore etmek ve iki Tarafın kabul edeceği gerekli sağlama çözümlerini düzenlemektir.

**C) ÇALIŞMANIN GENEL İÇERİĞİ VE FİNANSMANI**

Süleymaniye Külliyesi'nin korunması çalışmaları, "hazırlık" ve "uygulama" olmak üzere iki aşamada yürütülecektir. Öncelik, ciddi yapısal problemler ve devam eden zemin deformasyonlarından dolayı "Selimiye Medresesi" ve "Arasta" bölümüne verilecektir. Türk tarafınca, Suriye tarafı ve UNESCO uzmanları ile işbirliği/koordinasyon halinde yürütülecek ve Taraflar'ın uygun göreceği araştırma ve hazırlık aşamaları hakkında çalışmaların tamamlanmasından sonra, Külliye'nin korunması çalışmaları bütünüyle planlanacak ve uygulanacaktır.

Hazırlık aşaması ve uygulama aşamasının her ikisinin de bütün masraflarını Türk tarafı üstlenecek, böylece Türk tarafı her iki aşama çerçevesinde yapılacak çalışmalar için yüklenici firmaları ihale yoluyla belirleyecektir.

Araştırma ve hazırlık aşaması hakkında çalışmalar devam ederken, Türk tarafı "Medrese"nin girişinde risk altındaki üç kubbe ile kolon ve duvarlar için gerekli önlemleri alacak ve özellikle "Medrese" ve "Arasta"daki, genelde "Külliye"deki yapısal değişimleri izlemek için bilgisayarlı izleme sistemi kuracaktır.

**D) ÇALIŞMANIN YÜRÜTÜLMESİ**

"Süleymaniye Külliyesi"nin restorasyonu ve korunması hakkında çalışmanın hızlı ve etkin bir şekilde yürütülmesi amacıyla, iki Tarafın restorasyon konusunda deneyimli uzmanlarından oluşan bir "İş İdaresi Komisyonu" oluşturulacaktır.

Suriye Arap Cumhuriyeti Evkaf Bakanı Yardımcısı'nın Başkanlığındaki Komisyon'un altı üyesi bulunacaktır. Türk tarafını temsil eden üç üye, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nce atanacaktır. Suriye tarafını temsil eden diğer üç üye, Evkaf Bakanlığı'nın Turizm Bakanlığı ve Kültür Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile koordinasyonu yoluyla atanacaktır. Ayda bir defa periyodik olarak toplanacak olan Komisyon, gerekli hallerde de toplanabilecektir. Komisyon, restorasyon çalışmalarının niteliğinden ve Protokol'ün yürütülmesinden doğan gerekliliklerin izlenmesi ve İş İdaresi Komisyonu kararlarının Taraflar'a bildirilmesi için, her bir Taraftan birer üye atayacaktır. Komisyon, oy çokluğu ile karar alacaktır. Kararlar alınırken her bir Taraftan en az bir kişinin bulunması gereklidir.

İş İdaresi Komisyonu'nun Görevi:

Restorasyon çalışmasının, Taraflar'ca kararlaştırılan projeye uygun olarak gerçekleştirilmesini sağlamak,

Projenin yürütülmesini izlemek ve bu süreçte gerekli kolaylıkları sağlamak,

Sorunları çözmek için, ilgili makamlar arasında koordinasyon sağlamak.

E) TEMEL İLKELER

Projenin hazırlık ve yürütme aşamaları sürecinde, Suriye tarafı restorasyon çalışmasının hızlı ve etkin bir biçimde yürütülmesi için gereken her kolaylığı (arşiv çalışması, doküman sağlanması ve çoğaltılması, vize ve ikamet izinlerinin ücretsiz verilmesi, işçilerin ve gerekli malzemenin giriş ve çıkışı, gerekli malzemelerin geçici ithali ve çalışmanın bitiminde kullanılmamış döviz tutarının transferi gibi) sağlayacaktır.

Restorasyon sırasında iki ülke arasında sergilenen yakın dostluk bağlarının ve örnek işbirliğinin bir göstergesi olarak, iki Taraf bir binanın Türk Kültür Merkezi, veya benzer amaçlar için kullanılmak üzere tahsis edilmesi olasılığını araştırmayı sürdürecektir.

F) YÜRÜRLÜĞE GİRME VE SONA ERME

İş bu Protokol için belirli bir zaman çizelgesi öngörülmemiştir. Taraflar'ın iç onaylama sürecinin tamamlanması ile Nota teatisini takiben yürürlüğe girecektir ve "Süleymaniye Külliyesi"nin restorasyonunun tamamlanması ile sona erecektir. İş bu Protokol, Taraflar'ın karşılıklı muvaffakati ile de feshedilebilir.

#### TARAFLAR

Suriye Arap Cumhuriyeti  
Hükümeti Adına  
*Dr. Ziad Aldeen ALAYUBİ*  
Evkaf Bakanı

Türkiye Cumhuriyeti  
Hükümeti Adına  
*Atilla KOÇ*  
Kültür ve Turizm Bakanı

